

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vapaaehtoisista huuto-
kaupoista annetun asetuksen ja lähempiä määräyksiä huuto-
kaupantoimittajan-ammatin harjoittamisesta kaupungissa sisältä-
vän julistuksen kumoamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi vapaaehtoisista huutokaupoista annettu asetus ja siihen liittyvä julistus, sisältävä lähempiä määräyksiä huutokaupantoimittajan-ammatin harjoittamisesta kaupungissa. Asetuksen ja julistuksen kumoamisen takia ehdotetaan samalla muutettavaksi elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annettua lakia ja eräistä yhteisösuhteista annettua lakia.

Esityksen tarkoituksena on poistaa vapaaehtoisista huutokaupoista annetussa asetuksessa säädetyt huutokaupatoimintaa koskevat rajoitukset ja siihen liittyvässä julistuksessa säädetty lupamenettely.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Elinkeino-oikeudellinen lainsäädäntö

Huutokauppa on toimitus, jossa kehoitetaan saapuvilla olevaa yleisöä tekemään tarjouksia tavallisesti samalla nähtävänä olevasta esineestä. Huutokauppa perustuu kilpailuun, joka tapahtuu nostohuudoin. Huutokauppa voidaan toimittaa myös laskuhuudoin. Tällöin on kysymyksessä jonkun työn tarjoaminen tehtäväksi urakalla tai jonkun tavaran toimittaminen mahdollisimman alhaiseen hintaan. Huutokauppa voi olla julkinen tai yksityinen sen mukaan, onko kilpailevien piiri rajoitettu vai ei.

Vapaaehtoisella huutokaupalla myynti tapahtuu omistajan omasta tahdosta. Pakko-huutokaupalla, joka toimitetaan omistajan tahdosta riippumatta, myydään valtion viranomaisen toimesta ulosmittattua omaisuutta omistajan velkojen suorittamiseksi.

Vapaaehtoisia huutokauppoja sääntelee vapaaehtoisista huutokaupoista annettu asetus (16/1898), jäljempänä huutokauppa-asetus. Kysymyksessä on säätyjen myötävaikutuksella säädetty niin sanottu lainluontoinen asetus. Samana päivänä kuin huutokauppa-asetus annettiin lisäksi lähempiä määräyksiä huutokaupantoinittajan-ammattin harjoittamisesta kaupungissa sisältävä julistus (16/1898), jäljempänä huutokauppajulistus, joka nykymerkityksessä on luonteeltaan asetus.

Huutokauppa-asetuksen 1 §:n mukaan jokaisella on oikeus kaupungissa ja maalla joko itse tai toisella toimituttua vapaaehtoisena huutokaupan kiinteän tai irtaimen omaisuutensa myymistä varten. Huutokauppa-asetuksen 2 §:n mukaan vajaavaltaiselle tai kuolin- tai konkurssipesälle kuuluvan omaisuuden vapaaehtoisesta huutokaupasta on kuulutettava ulosottolain 5 luvun 6, 7 ja 18 §:ssä säädetyllä tavalla. Ulosottolain 5 luvussa säädetään ulosottolain mukaisesta pakkohuutokaupasta.

Huutokauppa-asetuksen 4 §:n mukaan myymistä vapaaehtoisessa huutokaupassa ei saa toimittaa muutoin kuin nostohuudoin.

Asetuksen 5 §:n mukaan huutokaupantoinittaja ja vasaramies eivät saa tehdä huutokaupassa tarjouksia.

Huutokaupantoinittajan ammatin harjoittamisesta kaupungissa säädetään huutokauppa-asetuksen 8 §:ssä ja huutokauppajulistuksessa. Ammattimaisesta huutokauppojen toimittamisesta maalla ei ole säännöksiä. Huutokauppajulistuksen 1 §:n 1 momentin mukaan huutokaupantoinittajan ammatin harjoittaminen kaupungissa edellyttää viranomaisen myöntämää lupaa. Lupa voidaan antaa myös yhtiölle sillä ehdolla, että sillä on huutokauppaliikettä hoitamaan asetettu hyväksyttävä johtaja.

Huutokauppajulistuksen 1 §:n 2 momentin mukaan yleisen huutokaupantoinittajan tai yhtiön harjoittaman huutokauppaliikkeen johtajan on oltava Suomen kansalainen. Huutokauppajulistuksen vuonna 1994 voimaan tulleen 17 a §:n mukaan on se, mitä julistuksessa säädetään Suomen kansalaisesta tai yhtiöstä, soveltuvin osin voimassa myös luonnollisesta henkilöstä, jolla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa, sekä Suomessa sivuliikkeen rekisteröineestä ulkomaisesta yhteisöstä tai säätiöstä.

Lupaa huutokaupantoinittajan ammatin harjoittamiseen tai yhtiön harjoittaman huutokauppaliikkeen johtajana olemiseen on haettava lääninhallitukselta, jolle siirtyivät aiemmin lupaviranomaisena toimineen maistraatin huutokauppalupa-asiat maistraatista annetun lain kumoamisesta annetun lain (1419/1992) tultua voimaan.

Huutokauppajulistuksen mukaan yleinen huutokaupantoinittaja on muun muassa velvollinen pitämään päiväkirjaa, pöytäkirjaa ja kassakirjaa hänelle uskotuista toimista sekä jokaista tointa varten eri asiakirjavihkoiksi keräämään siihen kuuluvat todisteet, kuitit ja muut asiakirjat. Jos yleinen huutokaupantoinittaja ottaa vastaan irtainta omaisuutta myydäkseen, hänen tulee antaa siitä myyjälle kirjallinen todistus. Ennen kuin huutamisen alkaa hänen tulee antaa tiedoksi myyjän asettamat huutokauppaehdot ja kiinteistöä myytäessä ilmoittaa myyjän esittämä selvitys omistusoikeudestaan kiinteistöön. Huuto-

kauppajulistuksen yleistä huutokaupantoinittajaa koskevat säännökset koskevat myös yhtiön harjoittaman huutokauppaliikkeen johtajaa.

Vuosina 1994 ja 1995 lääninhallitukset myönsivät yhteensä 28 huutokauppatoimintaa koskevaa lupaa.

1.2. Muu lainsäädäntö

Huutokauppaa koskevia säännöksiä on myös varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annetussa laissa (228/1929), jäljempänä oikeustoimilaki. Oikeustoimilain 9 §:n 1 momentin mukaan huutokaupassa tehty tarjous sitoo tarjouksen tekijää, kunnes huutokauppa on päättynyt sen esineen kohdalta, jota huuto koskee, tai on tehty korkeampi tarjous, jota ei ole heti hylätty. Korkeimman tarjouksen tekijällä on, jollei myyjä ole pidättänyt itselleen miettimisaikaa vastauksen antamista varten, oikeus heti saada tietää, hyväksytäänkö hänen tarjouksensa vai ei. Jos on ilmoitettu, että esine joka tapauksessa myydään, ja joku muu kuin myyjä itse on tehnyt korkeimman tarjouksen, on kauppa tehtävä hänen kanssaan. Jos kaksi tai useammat ovat tehneet saman korkeimman tarjouksen, on myyjällä oikeus valita, minkä näistä tarjouksista hän hyväksyy.

Oikeustoimilain 9 §:n 2 momentin mukaan jos huutokauppa tapahtuu laskuhuudoin sovelletaan alempaan tai alimpaan tarjoukseen vastaavasti, mitä 1 momentissa on korkeammasta tai korkeimmasta tarjouksesta säädetty. Oikeustoimilaki ei koske määrämuotoisia sopimuksia, kuten kiinteistön kauppaa.

Kauppalaki (355/1987) koskee irtaimen omaisuuden kauppaa. Kiinteän omaisuuden kauppa on siten jätetty lain soveltamisalan ulkopuolelle. Kaupan kohteesta käytetään laissa ilmaisua "tavara". Kauppalain 17—19 §:n säännöksiä tavarän virheestä sovelletaan siinä tapauksessa, että tavara on laadultaan huonompi tai toisenlainen kuin ostajalla oli oikeus edellyttää.

Kauppalain 19 §:n 1 momentissa säädetään siitä, mikä merkitys on annettava vastuunrajoitusehdolle, jonka mukaan tavara on myyty "sellaisena kuin se on" tai muuta samankaltaista yleistä varuamaa käyttäen. Momentti sisältää myös säännökset vastuunrajoitukseen liittyvästä myyjän virhevastuusta.

Kun käytettyjä tavaroita myydään huutokaupalla, ostajalla ei yleensä ole aihetta olet-

taa, että myyjä sitoutuisi pitemmälle menevään vastuuseen tavarasta kuin siinä tapauksessa, että tavara myydään "sellaisena kuin se on". Sen vuoksi kauppalain 19 §:n 2 momentin mukaan huutokaupalla myyty käytetty tavara katsotaan myydyksi "sellaisena kuin se on". Kauppalain 37 §:n 2 momentin mukaan ostajalla ei ole oikeutta hinnanalennukseen, kun tavara on ostettu käytettynä huutokaupasta.

Kauppalain 4 §:n mukaan lain säännöksiä ei sovelleta, mikäli kuluttajansuojalain (38/1978) johtuu muuta. Kuluttajansuojalain 5 luvun säännökset kuluttajankaupasta koskevat tavaroiden kauppaa, jossa myyjänä on elinkeinonharjoittaja, esimerkiksi ammattimainen huutokaupantoinittaja, ja ostajana kuluttaja. Kuluttajansuojalain 5 luvun 12—15 §:ssä säädetään tavarän ominaisuuksista ja virheestä.

Kuluttajansuojalain 5 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan 5 luvun säännöksiä ei sovelleta, kun käytetty tavara myydään huutokaupassa. Säännöksestä seuraa, että kuluttajansuojalain 5 luvun säännöksiä sovelletaan silloin, kun ammattimainen huutokaupantoinittaja myy uusia tavaroita huutokaupalla kuluttajille. Käytetyn tavarän huutokaupassa tulevat sovellettaviksi kauppalain säännökset. Ammattimaisen huutokaupantoinittajan virhevastuusta silloin, kun käytetty tavara myydään huutokaupalla säädetään kauppalain 19 §:ssä.

Kuluttajansuojalain 5 lukua ei sovelleta kiinteän omaisuuden kauppaan. Markkinointia ja sopimusehtojen sääntelyä koskevia kuluttajansuojalain 2 ja 3 lukua on kuitenkin sovellettava, kun kysymys on asuinkiinteistön tarjonnasta, myymisestä tai muusta markkinoinnista elinkeinonharjoittajalta kuluttajille.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 6 §:n nojalla annettu asetus asuntojen markkinoinnissa annettavista tiedoista (847/1983) sisältää luettelon seikoista, jotka elinkeinonharjoittaja on velvollinen ilmoittamaan kuluttajille asunnon markkinoinnin eri vaiheissa. Asetuksen 1 §:n 2 momentin mukaan asunnolla tarkoitetaan asumistarkoitukseen tarjottavaa kiinteistöä, määräosaa tai määräläpää kiinteistöä, vuokramaalla olevaa rakennusta sekä huoneistoa, jonka hallitseminen perustuu osakkeiden tai osuuskien omistamiseen. Asetuksen säännöksiä sovelletaan esimerkiksi silloin, kun ammattimainen huutokaupantoinittaja tarjoaa kuluttajille myyjän lukuun

asuntoa ostettavaksi vapaaehtoisella huuto-kaupalla.

Asuntokauppalaki (843/1994) koskee asunto-osakkeiden ja muiden asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavien yhteisöosuuksien kauppaa. Asuntokauppalakia sovelletaan paitsi vakituiseen asumiskäyttöön tarkoitettua asuinhuoneiston myös loma-asunnon kauppaan. Lakia ei sovelleta kiinteistön kauppaan. Asuntokauppalain säännöksiä sovelletaan vapaaehtoisella huutokaupalla tapahtuvaan asunto-osakkeiden ja asunto-osuuksien myyntiin.

Kiinteistön kauppaa koskevat yleiset säännökset ovat vuoden 1997 alusta uudessa maakaarissa (540/1995), jossa säädetään muun muassa kiinteistön omistusoikeuden luovutuksesta kiinteistön laadusta riippumatta. Säännökset koskevat siten paitsi asuin-, teollisuus- ja maatalouskiinteistöjä myös rakentamattomia niin sanottuja raakamaa-alueita. Kiinteistön luovutusta koskevia säännöksiä sovelletaan myös kiinteistön määräosan ja määräalan sekä kiinteistöjen yhteisen alueen ja yhteisalueosuuden luovutukseen. Yleisin kiinteistön luovutustapa on kiinteistön kauppa. Uuden maakaaren mukaan kiinteistön kauppa on edelleen tehtävä määrämuodossa. Maakaarta sovelletaan riippumatta siitä, onko kiinteistön myyjä tai ostaja yksityinen henkilö vai elinkeinonharjoittaja. Jos kiinteistö myydään vapaaehtoisella huutokaupalla tulevat uuden maakaaren säännökset sovellettaviksi.

Lainsäädännössä on useita viittauksia vapaaehtoiseen huutokauppaan, joista voidaan mainita esimerkkinä seuraavat säädökset. Itsenäisyyspäivän viettämisestä yleisenä juhla- ja vapaapäivänä annetun lain (388/1937) 5 §:n mukaan itsenäisyyspäivänä ei ole lupa pitää huutokauppoja. Löytötavaralain (778/1988) 17 §:n mukaan polkupyörät ja mopot, joita omistaja ei ole noutanut, myydään huutokaupalla. Löytötavara-asetuksen (1079/1988) 11 §:n mukaan valtiolle siirtynyt löytötavara on myytävä huutokaupalla tai muulla sopivalla tavalla taikka otettava valtion käyttöön tai hävitettävä. Elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine annetun lain (688/1988) 8 §:n 2 momentin mukaan jos esine myydään huutokaupalla on tilaajalle hyvissä ajoin ennen sitä ilmoitettava huutokaupan ajasta ja paikasta.

Nimenomainen viittaus huutokauppa-asetukseen on eräistä yhteisomistussuhteista

annetun lain (180/1958) 11 §:ssä. Mainitun lainkohdan mukaan jos yhteisomistajien omistama esine on määrätty myytäväksi huutokaupalla, on uskotun miehen asiana julkisesti ilmoittaa huutokaupan toimittamisesta sekä toimittaa tai toimituttaa huutokauppa, soveltuvin osin noudattaen, mitä vapaaehtoisista huutokaupoista on säädetty.

Vuodelta 1867 olevassa kirjeessä kaikille maan Kuvernööreille, kiellosta julkisella huutokaupalla myöä semmoisia pyhain kuvia, joita käytetään kreikkalais-venäläisen uskontunnustuksen harjoittamisessa (25/1867), jäljempänä vuoden 1867 kirje, kielletään ikonien myyminen huutokaupassa. Kirjeessä on niin ikään ikonien metalli-, jalokivi- ja helmikoristeiden myyntiä koskevia rajoituksia. Kirje, joka on nykymerkityksessä valtioneuvoston päätös, on edelleen noudatettavana.

1.3. Nykytilan arviointi

Huutokauppatoimintaa sääntelevän lähes satavuotiaan huutokauppa-asetuksen ja siihen liittyvän huutokauppajulistuksen säännökset ovat vanhentuneet. Sopimuksen tekemistä ja kauppaa koskevia yleisiä säännöksiä ja oikeusperiaatteita sovelletaan myös huutokauppaan. Irtaimen omaisuuden huutokaupasta säädetään oikeustoimilain 9 §:ssä. Kauppalain irtaimen omaisuuden kauppaa koskevia säännöksiä sovelletaan myös huutokauppaan. Kauppalaissa on myös erityissäännöksiä, jotka koskevat käytetyn tavarann myymistä huutokaupalla. Kuluttajansuojalain 5 luvun säännöksiä sovelletaan, kun ammattimainen huutokaupantoinittaja myy huutokaupalla muita kuin käytettyjä tavaroita kuluttajille. Asuntokauppalakia sovelletaan, kun asunto-osakkeita ja asunto-osuuksia myydään huutokaupalla.

Säännöksiä siitä, että huutokaupan toimittajan olisi ennen tarjousten pyytämistä ilmoitettava myyntiehdot, ei tarvita, koska näiden ehtojen ilmoittaminen kuuluu jo huutokaupan luonteeseen. Ehdot koskevat yleensä maksuaikaa, maksuvälinettä ja velvollisuutta kuljettaa esine pois huutokauppapaikalta. Usein asetetaan ehto, jonka mukaan tarjouta on korotettava tietyllä rahamäärällä edellisen huutajan tarjouksesta. Myyjällä on oikeus asettaa tietty pohjahinta, jonka alle esinettä ei saa myydä. Tarjouksen hyväksymisen jälkeen ei ostajalle ei voida asettaa lisävelvoit-

teita. Jos esimerkiksi tavaran luovutusta, kuljetusta, maksutapaa ja maksuaikaa koskevista ehdoista ei ole ennalta sovittu, sovelletaan kauppalakia.

Uudessa maakaassa on useita säännöksiä kiinteistön myyjän tiedonantovelvollisuudesta. Uuden lain säännökset kiinteistön virheestä perustuvat siihen, että myyjän on annettava ostajalle tarpeelliset tiedot kiinteistöstä. Virheen seuraamuksena tulevat kysymykseen kaupan purku, hinnanalennus ja vahingonkorvaus. Uuden maakaaren säännökset tulevat sovellettaviksi myös kiinteistön myymiseen vapaaehtoisella huutokaupalla.

Uudessa maakaassa säädetään myös myyjän vastuusta silloin kun hän on antanut kiinteistönsä välittäjän myytäväksi tai joku muu, esimerkiksi ammattimainen huutokaupantoinittaja, on toiminut kauppaneuvotteluissa hänen lukuunsa. Tällöin myyjä vastaa ostajaan nähden myös hänen toimeksiantonastan toimivan huutokaupantoinittajan antamista tiedoista taikka tiedonantovelvollisuuden laiminlyönnistä.

Huutokauppa-asetuksen 2 §:n mukaan vajaanvaltaiselle tai kuolinpesälle kuuluvan omaisuuden huutokaupasta on kuulutettava samalla tavalla kuin ulosmitatun omaisuuden pakkohuutokaupasta, josta säädetään ulosotolain 5 luvussa. Tällaista kuulutusmenettelyä ei voida enää pitää tarpeellisena. Säännösten tarkoituksena oli aikoinaan suojata vajaanvaltaista holhoojan väärinkäytöksiä vastaan edellyttämällä omaisuuden myymiseltä mahdollisimman suurta julkisuutta. Holhottavan omaisuutta myydään huutokaupalla varsin harvoin ja lisäksi holhouslautakunta ja tuomioistuimien valvovat holhoojan toimintaa. Esimerkiksi holhottavan kiinteistön myymiseen tarvitaan holhouslain 39 §:n mukaan tuomioistuimen lupa. Kuolinpesän omaisuuden myymisessä osakkaat voivat itse valvoa etunsa, varsinkin kun vajaanvaltaiselle osakkaalle on eturistiriitilanteessa määrättävä uskottu mies.

Huutokauppa-asetuksen 2 §:n mukaan myös konkurssipesään kuuluvan omaisuuden huutokaupasta on kuulutettava kuten ulosmitatun omaisuuden pakkohuutokaupasta. Konkurssijärjestelmän keskeisiä periaatteita on, että konkurssipesään kuuluvasta omaisuudesta on saatava mahdollisimman hyvä realisointitulot. Tämän vuoksi konkurssisäännön muuttamisesta annetulla lailla (110/1995), joka tuli voimaan 1 päivänä

maaliskuuta 1995, helpotettiin konkurssipesään kuuluvan omaisuuden rahaksimuuttoa.

Konkurssisäännön 71 §:n 2 momentin mukaan konkurssipesän on myytävä konkurssipesään kuuluva omaisuus pesän kannalta edullisimmalla tavalla. Lainmuutoksen jälkeinen konkurssipesään kuuluvaa kiinteätä ja irtainta omaisuutta voidaan myydä vapaalla myynnillä tai muulla tavoin sen mukaan kuin edullisimmaksi katsotaan. Konkurssisäännön muutoksen johdosta huutokauppa-asetuksen säännökset konkurssipesään kuuluvan omaisuuden kuuluttamisesta ovat käyneet tarpeettomiksi.

Oikeustoimilain 9 §:n 1 momentista käy ilmi, että myyjällä on oikeus tehdä tarjouksia omista esineistään. Huutokauppa-asetuksen 5 §:n mukaan ei huutokaupantoinittaja eikä vasaramies saa tehdä huutokaupassa tarjouksia.

Yleensä myyjä itse tekee huutokaupassa tarjouksen estääkseen esineen myymisen hintaan, joka ei tyydytä häntä. Tietyn esineen myymisen alkuvaiheessa myyjä saattaa tehdä tarjouksia korottaakseen hintaa tai innottaakseen toisia tekemään tarjouksia.

Lainsäädännössä ei ole syytä estää huutokaupantoinittajaa tai tämän edustajaa, joka on kiinnostunut hankkimaan huutokaupattavaksi tarjotun esineen itselleen, tekemästä ostotarjouksia. Tällöin huutokaupantoinittaja avustajineen voi osallistua ostajaehdokkaana huutokauppaan. Myyjähän on kiinnostunut esineen hinnasta, ei yleensä siitä kuka esineen huutaa itselleen.

Huutokauppajulistuksen säännökset ovat jääneet ajastaan jälkeen. Esimerkiksi huutokauppajulistuksen 1 §:n 2 momentin mukaan jos osakeyhtiö harjoittaa huutokaupantoinittajan-ammattia, pitää yhtiön hallituksen sijaita kaupungissa.

Huutokauppajulistuksen mukaan huutokaupantoinittajan ammatin harjoittamiseen tarvitaan lupa niissä kaupungeissa, joissa ennen toimi maistraatti. Maaseudulla ja niissä uusissa kaupungeissa, joissa ei ollut maistraattia, ei sen sijaan tarvita lupaa. Nyky-yhteiskuntaan sopii erittäin huonosti sellainen lupamenettely, jossa elinkeinoharjoittajat asetetaan kotikunnan perusteella eriarvoiseen asemaan.

Viime vuosien aikana on pyritty taloudellisen kilpailun edistämiseksi purkamaan elinkeinotoimintaa ja kilpailua rajoittavia lupamenettelyjä. Valtioneuvoston vuonna 1993

tekemässä periaatepäätöksessä toimenpiteistä keskushallinnon ja aluehallinnon uudistamiseksi on todettu, että alue- ja paikallishallinnosta poistetaan luvat, jotka eivät ole yhteiskunnan toiminnan tai kansalaisten kannalta välttämättömiä. Elinkeinotoimintaa ohjaavista ja kilpailua rajoittavista hallinnollisista luvista luovutaan erikseen määriteltyjä lupia lukuun ottamatta.

Vuonna 1994 valtioneuvosto teki periaatepäätöksen lupamenettelyjen keventämisestä ja karsimisesta. Periaatepäätöksen mukaan lupamenettelyjä on hallinnossa siirryttävä arvioimaan jatkuvasti. Arvioinnissa on tällöin otettava huomioon lupamenettelyjen kustannukset ja hyöty tai haitta kansalaisille, yhteiskunnalle ja kilpailulle sekä mitä tarkoitusta ja suojeltavia arvoja varten lupamenettely on olemassa. Jollei lupamenettelylle näistä näkökohdista katsottuna ole perusteita, on siitä luovuttava. Elinkeinotoimintaa ohjaavat ja kilpailua rajoittavat luvat on korvattava muilla menetelyillä. Mainittujen periaatepäätösten johdosta tarvetta huutokaupantoinittajan ammatin luvanvaraisuuteen ei ole.

2. Ehdotetut muutokset

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi vapaaehtoisista huutokaupoista annettu asetus. Kysymyksessä on säätyjen myötävaikutuksella syntynyt niin sanottu lainluontoinen asetus. Selvyyden vuoksi ehdotetaan samalla kumottavaksi asetukseen liittyvä lähempi määräyksiä huutokaupantoinittajan-ammattin harjoittamisesta kaupungissa sisältävä julistus, joka nykymerkityksessä on asetus.

Huutokaupantoinintaa koskevat vanhentuneet ja osin sekavat säännökset rajoittavat elinkeinotoimintaa ilman, että niistä aiheutuisi yleisen edun kannalta merkittävää hyötyä elinkeinotoiminnan valvonnan toteuttamiseksi. Huutokaupanjulistuksessa säädetty lupamenettely poistuu. Lupajärjestelmän purkamisella edistetään vapaata kilpailua ja markkinoiden toimivuutta.

Huutokauppa-asetuksen ja huutokaupanjulistuksen kumoamisen johdosta elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:n 13 kohta ehdotetaan muutettavaksi. Säännöksessä mainittu huutokaupantoinittajan ammattia koskeva maininta ehdotetaan poistettavaksi.

Eräistä yhteisomistussuhteista annetun lain

11 §:ssä viitataan vapaaehtoisista huutokaupoista annettuun lainsäädäntöön. Koska huutokauppa-asetus ehdotetaan kumottavaksi, ehdotetaan sen vuoksi lain 11 §:ää muutettavaksi siten, että pykälästä poistetaan maininta siitä, mitä vapaaehtoisista huutokaupoista on säädetty.

Vuoden 1867 kirjeen mukainen kielto myydä ikoneita huutokaupassa jäisi edelleen voimaan.

3. Esityksen vaikutukset

Ammattimaista huutokaupantoinintaa koskevan lupamenettelyn purkaminen vähentäisi lääninhallitusten käsittelemien asioiden määrää.

Esityksellä ei ole merkittäviä organisatorisia tai taloudellisia vaikutuksia. Ammattimaista huutokaupantoinintaa koskevien lupien poistuminen vähentää vähäisessä määrin julkisoikeudellisista suoritteista saatavia tuloja.

4. Asian valmistelu

Kauppa- ja teollisuusministeriö asetti 19 päivänä lokakuuta 1988 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää, onko elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:ssä mainituissa ohjesääntöisiä elinkeinoja sääntelevissä normeissa, niiltä osin kuin ne kuuluvat kauppa- ja teollisuusministeriön toimialaan, sellaisia säännöstöjä ja säännöksiä, jotka tarpeettomasti rajoittavat kyseisen elinkeinon harjoittamista. Työryhmä sai muistionsa (elinkeinotyöryhmän muistio 1989) valmiiksi 7 päivänä kesäkuuta 1989. Työryhmä ehdotti huutokaupantoinittajan ammattia koskevasta luvanvaraisuudesta luopumista. Työryhmä ehdotti lisäksi, että huutokauppa-asetukseen sisältyvien, lähinnä huutokaupan toimittamista koskevien menettelyohjeiden tarpeellisuus selvitetään ja ne tarvittaessa saatetaan nykyolosuhteiden vaatimusten mukaisiksi.

Kauppa- ja teollisuusministeriö asetti 7 päivänä marraskuuta 1989 työryhmän, jonka tehtävänä oli ministeriön elinkeinotyöryhmän muistion pohjalta laatia ehdotukset eräiden sen hallinnonalan elinkeinosäädösten muuttamiseksi, uudistamiseksi tai kumoamiseksi. Työryhmän tuli kiinnittää erityisesti huomiota kilpailua rajoittavien säännösten poistamiseen. Työryhmä ehdotti huuto-

kaupantoimittajan ammattia koskevassa muistiossaan (elinkeinotyöryhmä II:n muistio 17.2.1992) huutokaupantoimittajan ammatin luvanvaraisuudesta luopumista ja huutokauppajulistuksen kumoamista.

Työryhmä laati asian jatkokäsittelyä varten kaksi vaihtoehtoista luonnosta uudeksi lainsäädännöksi. Ensimmäinen luonnos sisälsi ehdotuksen uudeksi laiksi vapaaehtoisista huutokaupoista ja toinen luonnos ehdotukset oikeustoimilain ja maakaaren 1 luvun muuttamisesta.

Työryhmän ehdotuksesta saatiin lausunnot oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, kilpailuvirastolta, kuluttajavirastolta, kuluttaja-asiamieheltä, Helsingin poliisilaitokselta, Helsingin maistraatilta, Suomen Kiinteistönvälittäjien liitolta, Keskuskauppakamarilta ja Suomen Yrittäjien Keskusliitolta.

Lausunnonantajista oikeusministeriön mielestä huutokauppa-asetus ja -julistus voitaisiin kumota ilman, että niiden tilalle tarvittaisiin työryhmän ehdottamaa sääntelyä. Oikeusministeriö viittasi lausunnossaan useisiin säädöksiin, joita sovelletaan vapaaehtoiseen huutokauppaan.

Keskuskauppakamari katsoi, että huutokauppatoimintaan ei liity sellaisia erityispiirteitä, jotka puoltaisivat erillisen lain säätämistä. Tämän vuoksi voidaan luopua kokonaan vapaaehtoisten huutokauppojen luvanvaraisuudesta ja myös niiden erillisestä sääntelystä. Kilpailuvirasto ilmoitti lausunnossaan, että erillistä lakia vapaaehtoisista huutokaupoista ei tarvita. Jos erillinen laki annettaisiin, olisi siihen otettava säännöksiä,

jotka jo sisältyvät muuhun lainsäädäntöön. Tällöin voitaisiin erillistä lakia sovellettaessa joutua erilaisiin tulkinta- ja ristiriitatilanteisiin.

Esitys on valmisteltu kauppa- ja teollisuusministeriössä virkatyönä. Esityksen perustana ne elinkeinotyöryhmä II:n muistiosta annetut lausunnot, joissa ehdotetaan huutokauppa-asetuksen ja huutokauppajulistuksen kumoamista sekä huutokaupantoimittajan ammattia koskevan lupamenettelyn poistamista.

Esitysluonnoksesta on saatu lausunnot oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, lääninhallituksilta, kilpailuvirastolta, kuluttajavirastolta, kuluttaja-asiamieheltä, Helsingin poliisilaitokselta, Suomen Kiinteistönvälittäjien Liitto ry:ltä, Keskuskauppakamarilta ja Suomen Yrittäjät ry:ltä. Lausunnonantajat kannattivat ehdotettuja uudistuksia. Kuluttaja-asiamies piti kuitenkin tarpeellisena lainsäädännön säännöstä, jonka mukaan irtaimen omaisuuden huutokaupassa ostajille on järjestettävä mahdollisuus etukäteen tutustua myytäviin esineisiin ja säännöstä, jonka mukaan myyntiehdot on kerrottava etukäteen.

5. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun eduskunta on ne hyväksynyt.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**vapaaehtoisista huutokaupoista annetun asetuksen ja lähempiä määräyksiä huutokaupantoimittajan-ammatin harjoittamisesta kaupungissa sisältävän julistuksen kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä lailla kumotaan vapaaehtoisista huutokaupoista 22 päivänä maaliskuuta 1898 annettu asetus (16/1898) ja lähempiä määräyksiä huutokaupantoimittajan-ammatin harjoittamisesta kaupungissa sisältävä samana päi-

vänä annettu julistus (16/1898) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen.

2 §
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

2.

Laki**elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:n 13 kohdan muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 27 päivänä syyskuuta 1919 annetun lain (122/1919) 3 §:n 13 kohta, sellaisena kuin se on laissa 72/1944, seuraavasti:

3 §
Seuraavien elinkeinojen harjoittamisesta säädetään erikseen lailla tai asetuksella:

sityisetsivän ammatit;

13) kaupavälittäjän, laivansuorijan ja yk-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

3.

Laki**eräistä yhteisomistussuhteista annetun lain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä yhteisomistussuhteista 25 päivänä huhtikuuta 1958 annetun lain (180/1958) 11 § seuraavasti:

11 §
 Esineen myymisestä ja kauppahinnan jakamisesta huolehtimaan oikeuden tulee tarvittaessa määrätä uskottu mies. Jos esine on määrätty myytäväksi huutokaupalla, on uskotun miehen asiana yhteisomistajien kanssa neuvoteltuaan määrätä myyntiehdot siltä osin, kuin oikeus sitä ei ole tehnyt, julki-

sesti ilmoittaa huutokaupan toimittamisesta sekä toimittaa tai toimituttaa huutokauppa. Uskottu mies allekirjoittaa kauppakirjan, milloin sellainen laaditaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 199 .

Helsingissä 10 päivänä tammikuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Ole Norrback*

2.

Laki**elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:n 13 kohdan muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 27 päivänä syyskuuta 1919 annetun lain (122/1919) 3 §:n 13 kohta, sellaisena kuin se on laissa 72/1944, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Seuraavien elinkeinojen harjoittamisesta
 säädetään erikseen lailla tai asetuksella:

13) kaupanvälittäjän, laivansuorijan, *huu-
 tokaupantoimittajan* ja yksityisetsivän ammatit;

13) kaupanvälittäjän, laivansuorijan ja yksityisetsivän ammatit;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 199 .

3.

Laki**eräistä yhteisomistussuhteista annetun lain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä yhteisomistussuhteista 25 päivänä huhtikuuta 1958 annetun lain (180/1958) 11 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

11 §

Esineen myymisestä ja kauppahinnan jakamisesta huolehtimaan oikeuden tulee tarvittaessa määrätä uskottu mies. Jos esine on määrätty myytäväksi huutokaupalla, on uskotun miehen asiana yhteisomistajien kanssa neuvoteltuaan määrätä myyntiehdot siltä osin, kuin oikeus sitä ei ole tehnyt, julkisesti ilmoittaa huutokaupan toimittamisesta sekä toimittaa tai toimituttaa huutokauppa, *soveltuvin osin noudattaen, mitä vapaaehtoisista huutokaupoista on säädetty*. Uskottu mies allekirjoittaa kauppakirjan, milloin sellainen laaditaan.

Ehdotus

11 §

Esineen myymisestä ja kauppahinnan jakamisesta huolehtimaan oikeuden tulee tarvittaessa määrätä uskottu mies. Jos esine on määrätty myytäväksi huutokaupalla, on uskotun miehen asiana yhteisomistajien kanssa neuvoteltuaan määrätä myyntiehdot siltä osin, kuin oikeus sitä ei ole tehnyt, julkisesti ilmoittaa huutokaupan toimittamisesta sekä toimittaa tai toimituttaa huutokauppa. Uskottu mies allekirjoittaa kauppakirjan, milloin sellainen laaditaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 . _____

